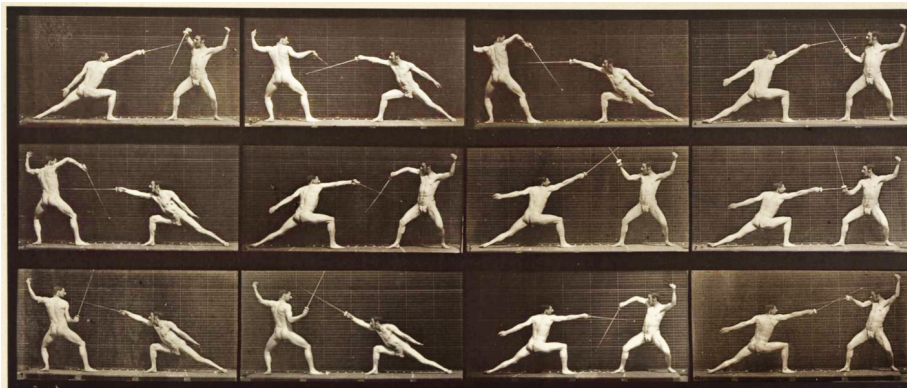

MARTIAL ART MAČEVANJE

Mačevanje kao borilačka umetnost

„Savršenstvo u bilo čemu uvek se izvrgne u varvarstvo ako ga umetnost ne uzvisi.“ (Valtazar Gracijan, 1650)

Vrsta mačevanja u kome cilj nije pobeda u ubilačkoj ili takmičarskoj borbi već veština sama. U ovom u svetu novom pristupu evropskom mačevanju fokus je na kreativnoj igri ideja napada i odbrana telom i mačem koja inventivnošću inspiriše mačevaocce na perfekciju i harmoniju borilačkih akcija – borilačku umetnost (*Martial Art*) što telesno i duhovne kultiviše i oplemenjuje mačevaocce. Otud je geslo ove vrste mačevanja Geteovo: „Hoćeš li da sa mnom stanuješ, tada ostavi životinju napolju.“

U mačevanju kao borilačkoj umetnosti mačevalac ne izvodi *razoružanje* da bi pobedio protivnika već da bi besprekorno i kreativno izveo jednu akciju razoružanja, ne napada protivnika da bi ga pogodio (pobedio) već da bi savršeno i kreativno sproveo jednu ideju neke akcije napada, a odbranu ne da bi odbranio sebe već da bi neku formu odbrane uradio sa tehničkom perfekcijom itd. Pogodak u ovoj vrsti mačevanja nije željeni cilj već neželjena posledica nečije greške i povod ne za radost već žaljenje i izvinjenje zbog prekida kontinuiteta lepote borbe.

U *Martial Art* mačevanju stoga „sama borba čini zadovoljstvo – a ne pobeda“ (Paskal), mačevanje samo (put) a ne njegov ishod–pobeda (cilj), sama *igra* i „ples“ veštine a ne *nadigravanje* u veštini, ne mačevalac koji teži sebe da vidi savršenog već mačevalac koji teži da vidi veštinu savršenu, ne mačevalac koji voli pobedu i sebe u mačevanju već onaj koji voli veštinu samu i mačevanje u sebi, ne mačevalac koji mačuje u slavu sebe već koji mačuje u slavu veštine.

U ovom pristupu mačevanju (ali i drugim borilačkim veštinama) ono prestaje biti sredstvo (nad)metanja, rivaliteta, konfrontacije, suparništva, kompeticije, konkurencije, razdora, gordosti, pohlepe i grabeža mačevalaca oko prestiža, pobeda, medalja, slave ili zarade, a postaje sredstvo saradnje, kooperacije i **sabornosti** mačevalaca kroz zajedničku

ljubav prema veštini. *Martial Art* mačevanje se zato temelji na principima ***contraria sunt complementa*** (suprotnosti se dopunjuju) i „***coincidentia oppositorum***“ (sjedinjavanje suprotnosti - „suparnička borba pojedinačnog i konačnog se prevazilazi njihovim sjedinjavanjem u beskonačnom“ – Nikola Kuzanski). Iz tog razloga mačevaoci akcije napada i odbrane ne izvode kao suparnici koji neprestano teže jedan drugom nešto da *oduzmu* kako bi stekli prednost za sebe već delujući komplementarno, dopunjujuće i saradnički. Tako se njihova suprotstavljenost, imajući zajednički imenitelj, sabira u *sinergiju* veštine koja je veća od njihovih pojedinačnih veština, a na zajedničku dobit i zadovoljstvo jer „ono što je jedno drugom suprotno sjedinjuje se i iz različitih zvukova nastaje najlepša harmonija...“ (Heraklit).

Ova vrsta mačevanja, u kome se borilačke akcije ne izvode *stakato* već *legato*, **nije *Art Martial*** (umetnost borbe – „umetnost ratovanja“ – Sun Cu) već ***Martial Art*** (borilačka umetnost – „rat umetnosti“ – Stiven Presfild) - borba umetničkog i neumetničkog u borbi (i životu uopšte).

Po tehnici i mačevima *Martial Art* mačevanje je identično sa bojevima ili sportskim mačevanjem, ali po taktici upotrebe mačevalačkih akcija i pristupu borbi, veštini i kolegi mačevaocu je suprotna. **VIŠE**

VIŠE.

„Kad je reč o borilačkim veštinama njihovo upražnjavanje može biti samo učvršćivanje narcizma i želje da se naprosto bude bolji i jači od drugih. Ali, na određenom stepenu sazrevanja, ova polazna motivacija dolazi u krizu i tada se postavlja pitanje dublje motivacije, s onu stranu svake pragmatike i samopotvrđivanja. Na tom stupnju, ili neposredno pre njega, izbijaju u prvi plan etičke i estetičke komponente veštine, tj. postaje podjednako važno - ako ne i važnije, zašto se i kako se nešto čini, a ne to šta se s time postiže ili može li se drugi pobediti i nadvladati (...) Borbena efikasnost se tako zapostavlja na račun estetike veštine, pojedine tehnike i pokreti se sve više udaljuju od funkcionalnih zahteva te se više vodi računa o eleganciji i lepoti, uz minimalnu upotrebu snage, nego o efikasnosti u realnoj borbi (...) Više se ne radi o tome da se neko ubije ili pobedi, nego o tome da se pođe u borbu protiv samog sebe. Na toj stepenici borilačka veština nadilazi vlastitu pragmatiku i u njoj "svetovna" uspešnost gubi na značaju a ona postaje sredstvo samousavršavanja ili nadilaženja onog što čini logiku i namenu borilačke veštine jer njen cilj i postaje transcendiranje svetovnog (...) Pravi strelac tada ne gađa da bi osvojio kakvu nagradu, da bi pobedio niti da bi impresionirao druge. On gađa za Boga.“ (Dušan Pajin, *Kultura tela i borilačke veštine*, 1990)

*

Dve tipične zablude o *Martial Art* mačevanju

1. Laici mešaju termin „borilačka umetnost“ (*Martial Art*) sa terminima „borilačka veština“ i „borilački sport“ iako je reč o potpuno različitim stvarima koje povezuje samo termin „borba“. **Danas je zato među mačevaocima sve više onih koji svoje mačevanje olako, pogrešno i neuko nazivaju borilačka umetnost (*Martial Art*,**

HEMA – Historical European Martial Art, Fechtkunst...) jer se, i ne trepnuvši, u tome što čine istovremeno ostrašćeno guraju po sportskim takmičenjima oko prestiža i pobjedničkih medalja zaneseni duhom nadmetačke efikasnosti i pobjedničke uspešnosti - a koji nemaju nikakve veze sa duhom umetnosti. Do ovog mešanja dolazi zbog pogrešnog čitanja, tumačenja i razumevanja tekstova i termina starih knjiga koje se bave borilačkim veštinama. Naime, iako te knjige još od 15. veka u svojim naslovima koriste termin umetnost – „kunst“ - fechtkunst i "art" - art of Fencing, L`art des Armes, u njima se ne govori o mačevanju kao borilačkoj umetnosti već isključivo o mačevanju kao borilačkoj veštini pošto u 15, 16, 17 i 18 veku reč „umetnost“ nije značila isto što znači i danas. Naime do 18. veka termin *umetnost* kolokvijalno koristio u smislu manipulativnog tehničkog umeća operativne, vešte i zanatske praktične delatnosti (**umeti** nešto praktično vešto delati) a ne u smislu u kojem se on danas kolokvijalno koristi – kao vrednosno i estetski usmerene delatnosti kreativnog, slobodnog i neutilitarnog aktivizma iz ljubavi prema stvaranju. Tako npr. u tom periodu nije postojala ni strukovna ni jezička ni praktična razlika između običnog molera i slikara (umetnika) – slikar je bio tretiran samo vrlo vrlo vešt moler (u nemačkom jeziku reč „*maler*“ znači – slikar). I 18-19. vek u mačevalačkoj literaturi za ovu veštinu i dalje koristi termin „art“ i „kunst“ (npr. „*L`Art de faire des Armes*“ – Lafaugere, Paris, 1825) ali u jednom sasvim drugačijem smislu. Reč je o razumevanju umetnosti kao delatnosti koja nije pragmatično-utilitarnog karaktera tj. razlikovanju praktično upotrebljivog i potrebnog bojevog mačevanja za rat i dvoboj od beskorisnog (u pravoj borbi neupotrebljivog) mačevanja koje se upražnjava u svrhu slobodne aktivnosti takmičarskog nadmetanja, zabave, igre i sporta. I u ovom slučaju, dakle, suštinski nije reč o mačevanju kao borilačkoj umetnosti (Martial Art), već o novoj formi kompetitivnog mačevanja - *borilačkom sportu*. No, u umetnosti nema ubijanja jer osnovna i suštinska misija umetnosti je upravo suprotna - kultura (kultivacija), dakle, prevazilaženje animalog i divljaštva u čoveku i bespoštedni rat sa varvarstvom u bilo kojoj njegovoj formi, pa i formi ubijanja ili sukobljavanja. Slična je situacija i sa takmičarskim mačevanjem. Tamo gde ima umetnosti suština nije nadmetanje a tamo gde je suština nadmetanje prestaje umetnost. U svakoj umetnosti **pravi** umetnici (za razliku od kvazi i „kobajagi“ umetnika) su jedni drugima **inspiracija** za sopstveno i neuporedivo majstorstvo a ne konkurenti i izazovi za nadmašivanje i preskakanje kao u igri „trule kobile“. Niti je Betoven „bolji“ od Baha, niti Leonardo od Mikelandela ili Rembranta... - oni su prosto RAZLIČITI i svaki od njih „trči“ svoju sopstvenu „trku“ u različitim svetovima pa tu nema i ne može biti međusobnog poređenja. Zato nema i ne može nikad biti znaka jednakosti između umetnosti i sporta, sportiste i umetnika - nekog ko se nečim bavi zbog prestiža i nekog ko se nečim bavi iz **ljubavi prema stvaranju** i tome čime se bavi. Iz tih razloga mačevalačka veština nikad ne može biti borilačka umetnost dok koketira sa bilo kakvom kompeticijom - mačevanjem koje služi ubijanju ili takmičenju jer nije isto borba sa ciljem dostizanja umetnosti u veštini i borba sa ciljem takmičarskog ili ubilačkog pobeđivanja. Tu se, dakle, mačevaoci bore za isto a ne oko istog. Oni su vođeni načelom „*Contraria sunt complementa*“ (suprotnosti se dopunjuju) tj. načelom da se borbi ne prilazi uobičajeno (kompetitivno) kao formi destruktivnog sukoba i suparničkog rivaliteta već u formi konstruktivnog napora oko harmonizovanja i zajedničkog stvaranja sazvučja mačevalačkih akcija (kao npr. u muzici stvaranje sazvučja iz dva suprotna tona, ritma ili akorda). Mačevanje u formi borilačke umetnosti se, dakle, temelji na duhu koji je prisutan u svakoj umetnosti – duhu antikompetitivnosti jer tamo gde ima umetnosti suština nije nadmetanje a

tamo gde je suština nadmetanje prestaje umetnost pošto umetnost nikad nije borba „protiv“ – destrukcija, već „za“ - konstrukcija. Tako se kroz pristup veštini kroz zajedništvo postiže ne samo obostrano harmonično sazrevanje mačevalaca u umeću mačevanja već i harmonično sazrevanje mačevalaca kao ličnosti kroz oplemenjenu borbu i borbu koja oplemenjuje - međuljudski odnos uzdignut do lepote umetničkog.

2. Laici mačevanje kao borilačku umetnost (Martial Art) ne razlikuju ni od **scenskog mačevanja – mačevanja kao scenske umetnosti.** Ove dve veštine, međutim, imaju veze onoliko koliko imaju veze sve različite vrste mačevanja sa mačevanjem uopšte i sve različite vrste umetnosti sa umetnošću uopšte. Scensko mačevanje je **scenska** umetnost kojoj je cilj prikaz mačevalačke borbe publici (film, pozorište, balet...) u skladu sa principima scenske umetnosti, a koju izvode glumci po unapred naučenom i izrađenom scenariju koreografa i instrukcijama reditelja. Tu se ne koristi zaštitna oprema jer je kao bezbedan precizno definisan svaki pokret napada i odbrane, njegova forma i dinamika, distance, replike tokom borbe, uvod u borbu, razrada borbe i njen kraj, njeno trajanje, razvoj u prostoru bine, uloga svetla, zvuka i mizanscena, kostimi, mačevi... (naravno, ukoliko je reč o pravoj scenskoj borbi a ne „instant“ kvaziscenskoj improvizaciji i „umetnosti“ savremenog komercijalnog kiča i šunda). Nasuprot svemu izloženom mačevanje kao borilačka umetnost (Martial Art) se ne izvodi ni za ni zbog publike. Isto tako u mačevanju kao borilačkoj umetnosti obavezno se koristi zaštitna oprema jer tamo gde postoji kreativnost postoji i slučajnost. I, na kraju, akcije napada i odbrane koje izvode mačevaoci u Martial Art mačevanju su potpuno slobodne, bez ikakvog scenarija i zavise samo od njih, njihove borilačke etike, njihovih zamisli, kreativnosti, sposobnosti i okolnosti u kojima su se našli tokom borbe. Kao što cilj sviranja neke muzike nije kraj muzike već muzika što traje tako i cilj mačevanja nije pogodak već mačevanje. „*Sama borba nam čini zadovoljstvo – ne pobeda.*“ (Paskal) U mačevanju u kome je cilj mačevanje samo - AKCIJA a ne pogodak pogodaka nema a borba TRAJE... pretvarajući se u inspirativni raskoš pokreta tela, mačeva i ideja. Pokušavati mačevati bez grešaka – pogodaka, bez pobede i bez poraza, boriti se u beskraj..., kao u dobrom vođenju ljubavi, je vrhunac umeća dva mačevaoca – *borilačka umetnost*. Zato dobar učitelj učeniku gubitniku i učeniku pobedniku govori isto - „ne valja“. Njemu je dobar samo onaj učenik koji mačuje tako da niti gubi niti pobeđuje jer u mačevanju dobrih mačevalaca jedino veština sama pobeđuje ili gubi.

Opera Nova II

- Principi, teorija i praktikum mačevanja kao borilačke umetnosti -

Kao što se muzika krije u umeću umetničkog povezivanja tonova i ritmova, slikarstvo u umetničkom povezivanju boja i linija, poezija u umetničkom povezivanju reči... tako se i u umeću umetničkog povezivanja pokreta tela i mača krije *borilačka umetnost*.

DRUGI O
MARTIAL ART PRISTUPU MAČEVANJU

Škola mačevanja „Sveti Đorđe“
Aleksandar Stanković
<http://www.macevanje.org>

